

Beatrijs

Editie André G. Vanstraelen

bron

André G. Vanstraelen (ed.), *Beatrijs*. Vanstraelen, Dilbeek 1999 (derde, herziene druk)

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/_bea001beat34_01/colofon.php

© 2012 dbnl / André G. van Straelen

[Beatrijs]

1 Van dichten heb ik weinig baat;
 2 men raadt mij aan dat ik het laat,
 3 niet nutteloos mijn geest bezwaar...
 4 Maar om de deugdzaamheid van haar
 5 die Moeder is en Maagd gebleven,
 6 heb 'k dit mirakel opgeschreven
 7 dat zonder twijfel God gedoogde
 8 om Maria te eren, die Hem zoogde.
 9 'k Wil u vertellen van een non
 10 het mooi verhaal. God geve, ik kon
 11 dit alles schrijven goed en raak;
 12 dat ik voltooie deze taak
 13 geheel en al van leugens vrij,
 14 zo als 't mij broeder Ghijsbrecht zei,
 15 een Wilhelmet, een vroom asceet,
 16 die 't van uit zijn boeken weet,
 17 een kloosterling, van jaren oud.
 18 De non, waar ik het nu bij houd,
 19 was hoofs en uiterst fijn van zeden.
 20 Men vindt er geen de dag van heden
 21 die haar gelijkt; ze was, ik meen,
 22 zo mooi en deugdzaam als geen een.
 23 Dat ik de gratie van haar leden
 24 prees en haar bevalligheden,
 25 is iets wat niet betamen zou.
 26 Ik wil u zeggen wat die vrouw
 27 verrichtte sedert lange tijd
 28 in 't klooster, waar ze droeg 't habijt:
 29 kosteres, dat was ze daar.
 30 Wat ik u zeg is zeker waar:
 31 nimmer was ze laat of traag,
 32 dag en nacht deed ze even graag,
 33 handig, snel, haar heilig werk,
 34 ze luidde klokken in de kerk,
 35 ontstak het licht, maakte alles klaar
 36 en wekte heel de zusterschaar. +++

37 Die jonkvrouw onderging de macht
 38 der minne, die met wondere kracht
 39 haar werk verricht in alle landen.
 40 Soms brengt ze u te schande
 41 en ze kwelt met leed en pijn,
 42 soms is ze goed en fijn.
 43 De wijze brengt ze van zijn stuk
 44 en stort hem in het ongeluk,
 45 is 't hem lief of is 't hem leed.
 46 Minne maakt dat men niet weet
 47 of door spreken of door zwijgen
 48 men zijn voordeel moet verkrijgen.
 49 Menigeen die dacht te staan
 50 liet zij door de knieën gaan.

51 Minne maakt opeens vrijgevig
 52 die ervoren al te hevig
 53 alles hield door gierigheid.
 54 Bovendien zijn er altijd
 55 mensen die de minne doet
 56 delen voor- en tegenspoed:
 57 weelde, blijdschap en hun rouw;
 58 zulke minne is getrouw.
 59 Zeggen kan ik zeker niet
 60 hoeveel vreugde en verdriet
 61 door de minne is ontstaan.
 62 Daarom zal men wel verstaan
 63 dat de non, nog jong en mooi,
 64 aan de minne viel ten prooi.
 65 Want de duivel heeft veel macht
 66 en bekoort ons dag en nacht;
 67 steeds loopt hij met plannen rond
 68 om ons in de hellegrond
 69 te verderven. Ook de non
 70 bekoorde hij zo fel hij kon
 71 met vleselijke zonden groot.
 72 Zij bad God in hoge nood
 73 om troost en hulp en veel genade.
 74 Ze sprak: 'Ik ben zo overladen
 75 en gewond door minnepijn.
 76 U kan niets verborgen zijn,
 77 God, jij weet hoezeer ik lijd.
 78 'k Ben zo zwak dat ik de strijd
 79 heb opgegeven; doch met spijt
 80 zal ik uitdoen dit habijt.' +++

81 Hoor nu wat ze verder deed.
 82 De jongeling om wie ze leed -
 83 want ze had hem toch zo lief -
 84 liet ze weten met een brief
 85 dat het haar verheugen zou,
 86 kwam hij naar het klooster gauw.
 87 Een bode ging toen daar vandaan
 88 en kwam bij de jongeling aan.
 89 Deze nam de brief en las;
 90 hij was zeer verheugd en ras
 91 maakte hij zich klaar voor haar.
 92 Sinds ze waren twaalf jaar
 93 trof zo de minne deze twee
 94 dat ze leden menig wee. +++

95 Dan reed hij zo snel hij kon
 96 naar het klooster, naar de non.
 97 Voor het venster zat hij neer
 98 en zou graag, in alle eer,
 99 zijn liefste spreken en haar zien...

100 Niet lang talmde zij nadien.
101 Ze kwam en hield gezicht en handen
102 tegen 't raampje, waar ijzeren banden
103 dwars en langs stonden over gebogen.
104 Ze zuchtten dikwijls, erg bewogen,
105 daar hij buiten en zij binnen
106 was, vervuld van grote minne.
107 Zo ging een hele tijd voorbij.
108 Te vaak om zeggen bloosde zij
109 en verbleekte telkens weer.
110 'Ach mij,' zei ze, 'mijn hart doet zeer,
111 uitverkoren lieve vriend,
112 help mij, 'k heb toch niet verdiend
113 dat je mij niet troosten zou;
114 haal mij uit mijn pijn en rouw!
115 de liefdepijn steekt mij in 't hart,
116 daarom heb ik grote smart.
117 Nimmermeer ben ik nog blij,
118 lief, als jij hem laat bij mij.' +++

119 Toen sprak hij met overleg:
120 't Is niet nodig dat ik zeg,
121 lieveling, dat wij elkaar
122 minnen al zo menig jaar;
123 maar nog nooit konden wij beiden
124 kussend elkaars hart verblijden.
125 Vrouwe Venus, de godin,
126 maakte dat ik je bemin.
127 Moge God haar wel verdoemen
128 daar ze twee zo schone bloemen
129 doet verwelken en vergaan.
130 Kreeg ik 't maar van jou gedaan
131 dat je 't kleed wou neder leggen
132 en je mij het uur wil zeggen
133 dat je met mij mee wil gaan...
134 'k Reed dan snel van hier vandaan
135 om nog sneller weer te keren
136 met heel dure wollen kleren,
137 mantel, rok en overkleed,
138 binnenin met bont bekleed.
139 Nooit laat ik je in de nood.
140 Trouw blijf ik je tot mijn dood.
141 'k Deel met jou genot en lijden.'
142 'Lieve vriend,' sprak ze toen blijde,
143 'gaarne neem 'k je liefde aan;
144 'k wil met jou zo verre gaan
145 dat er niemand in dit huis
146 weten zal waar wij zijn thuis.
147 Kom over een dag of acht
148 in de boomgaard daar en wacht
149 buiten, en niet ver van hier,

150 onder een egelantier.
 151 Blijf daar wachten tot ik uit-
 152 gekomen ben; ik word je bruid
 153 en ik volg jou, lijk jij 't begeert,
 154 behalve als mij ziekte deert
 155 of zaken die mij zijn te zwaar.
 156 Vast en zeker kom ik daar.
 157 Ook verlang ik evenzeer
 158 dat jij daar komt, lieve jonkheer.' +++

159 Dit beloofden zij elkaar.
 160 Afscheid nam hij toen van haar.
 161 Hij liep haastig naar zijn paard,
 162 sprong in 't zadel; met een vaart
 163 galoppeerde hij en snelde
 164 naar de stad, over de velden.
 165 En de dag nadien vergat
 166 hij zijn lief niet in de stad;
 167 stoffen kocht hij, blauw, scharlaken,
 168 om eruit te laten maken
 169 kap en mantel, goed en breed,
 170 ook een rok en overkleed,
 171 al gevoerd zoals het hoort.
 172 Welke vrouw werd niet bekoord
 173 zulke klederen te dragen
 174 en eenieder te behagen!
 175 Mes en gordel kocht hij haar,
 176 alles van de beste waar,
 177 een geldtas en een ring van goud
 178 voor een bruid van wie men houdt.
 179 Met diadeem en veel sieraden
 180 zou hij haar nog overladen.
 181 Hij nam geld, vijfhonderd pond;
 182 zijn paard dat daar beladen stond
 183 met al die mooie dingen, bracht
 184 hem ongezien, nog voor de nacht
 185 uit de stad; hij reed meteen
 186 zo snel hij kon naar 't klooster heen,
 187 naar de boomgaard; het was hier
 188 onder de egelantier
 189 dat hij wachtte in het gras
 190 tot zijn lief gekomen was. +++

191 Genoeg nu over hem verteld.
 192 Hoe was het met de non gesteld?
 193 Des nachts en met een hart dat schreit,
 194 luidt ze de metten, als altijd...
 195 Toen het bidden was gedaan
 196 en allen waren opgestaan,
 197 zo jong als oud, die daar verbleven,
 198 en zich terug hadden begeven

199 naar de slaapzaal, een voor een,
 200 bleef zij in het koor alleen.
 201 Het gebeurde wel eens meer
 202 dat ze bidden bleef een keer.
 203 Ze knielde voor het altaar neer,
 204 bad beklemd tot God de Heer
 205 en Maria: 'Dezus zoet,
 206 Moeder teer, kijk, ik moet
 207 nu uit dit kleed; och ja, ik weet
 208 dat jij altijd vreugde en leed
 209 van eenieder kunt verstaan.
 210 Ik heb gevast, mij pijn gedaan
 211 door kastijding, en gebeden.
 212 'k Heb helaas vergeefs geleden;
 213 door minne werd ik overmand,
 214 ik reik de wereld nu de hand.
 215 Och, lieve Heer, begrijp mijn nood;
 216 jij werd toch aan het kruis ter dood
 217 gebracht voor mij, al hangend bij
 218 een moordenaar aan elke zij;
 219 ook Lazarus is opgestaan
 220 uit 't graf, waar jij toen bent gegaan.
 221 Wil mij genadig toch vergeven
 222 dat ik nu ga in zonden leven.' +++

223 Na deze woorden ging ze naar
 224 't Mariabeeld daar op 't altaar.
 225 Ze knielde voor Gods Moeder neer,
 226 sprak haar gebeden nog een keer.
 227 Ze riep vrijmoedig: 'Reine Maagd,
 228 al heb ik dag en nacht geklaagd
 229 tot jou, geweend met veel verdriet,
 230 het hielp mij allemaal toch niet.
 231 'k Geraak nog al mijn zinnen kwijt
 232 als ik nog blijf in dit habijt!'
 233 Ze trok haar kap toen weg van 't haar
 234 en lei ze neer op het altaar.
 235 Ook haar schoenen liet ze staan.
 236 Hoor wat ze verder heeft gedaan.
 237 Ze hing nu al haar sleutels voor
 238 't Mariabeeld daar in het koor.
 239 Zo waar als ik het u nu zeg,
 240 ze deed dit wel met overleg:
 241 als men de priemen zingen zou
 242 vond men ze zeker daar wel gauw.
 243 Wie voor Maria's beeld passeert
 244 betaamt het dat hij het vereert
 245 met vrome blik en 'Wees gegroet,'
 246 zegt, 'wees gegroet, Maria zoet.'
 247 Daarom hing zij de sleutels daar;
 248 het was een goed idee van haar. +++

249 Door nood gedwongen ging ze heen
250 al in haar onderkleed alleen.
251 Behoedzaam is ze dan geslopen
252 naar een deur en deed ze open
253 heel voorzichtig, zonder geluid,
254 en stil ging ze het klooster uit.
255 In de boomgaard kwam ze aar-
256 zelend; de jongeling zag haar
257 en zei: 'Mijn lief, heb maar geen schrik,
258 kom hier bij mij, je vriend ben ik.'
259 Toen ze beiden samen kwamen,
260 begon ze zich toch wat te schamen,
261 want zonder kap of schoenen aan
262 bleef ze in haar onderkleed daar staan.
263 Toen zei hij: 'Mijn hartendief,
264 wees ervoor niet minder lief,
265 maar mooie kleren en gewaden
266 zullen je figuur niet schaden;
267 kom, ik geef ze je nu hier.'
268 Onder de egelantier
269 gingen zij en hij bezat
270 alles wat ze nodig had.
271 Twee stel kleren gaf hij haar;
272 ze koos 't blauwe uit het paar
273 en trok het aan, omdat ze vond
274 dat dit haar het beste stond.
275 'Lief,' zei hij, 'dit hemelsblauw
276 staat je aardiger dan grauw.'
277 Kousen trok ze ook nog aan
278 en schoenen, prettig om te gaan,
279 van leder, duur om te betalen;
280 beter was het dan sandalen.
281 Om haar opschik te voltooien
282 gaf hij voor haar hoofd een mooie
283 brede sjaal van witte zij.
284 De jongeling kuste haar blij
285 en vol gevoelen op haar mond.
286 Het leek, nu zij zo voor hem stond,
287 of de morgen al verscheen.
288 Naar zijn rijdier liep hij heen
289 en zette haar voor zich op 't paard.
290 Samen reden ze met een vaart,
291 ver, totdat 't begon te dagen,
292 zonder dat hen mensen zagen.
293 Toen er licht kwam in het oosten
294 zei ze: 'God, die ons kan troosten,
295 wil genadig ons bewaren
296 want ik zie de dag al klaren. -
297 Was ik niet gekomen uit
298 met jou, dan had ik nu geluid

299 de priemen, als ik was gewoon
300 in 't klooster waar ik had mijn woon.
301 Ik vrees dat ik mij dit berouw;
302 de wereld is zo weinig trouw.
303 Al heb ik mij tot haar gewend,
304 zij is gelijk een sluwe vent
305 die ringen van licht klatergoud
306 verkoopt voor echt en zuiver goud.' +++

307 'Ai, wat zeg jij, zoetelief,
308 als ik je ooit verlaat en grief
309 moge God mij wel doen sterven.
310 Waar of hoe wij leven, zwerven,
311 scheiden zal ik nooit van jou,
312 tenzij de dood ons doopt in rouw.
313 Twijfel niet aan mij, 'k verdien
314 dit niet; heb je ooit gezien
315 dat ik je niet was genegen?
316 Had 'k een keizerin gekregen
317 en ik zelf keizer was, voorwaar,
318 toch zou ik jou boven haar
319 steeds verkiezen en beminnen.
320 Dij vult immer al mijn zinnen!
321 Zeker kan je daarvan wezen!
322 'k Voer met ons veel uitgelezen
323 zilver, wel vijfhonderd pond;
324 daar komen wij toch goed mee rond.
325 Al reizen wij in verre landen,
326 dan moeten wij nog niets verpanden,
327 zelfs al duurt het zeven jaar.'
328 Zo praatten ze, en het werd klaar.
329 Aan een bosje kwamen zij
330 waar de vogels luid en blij
331 kweelden, en hun lief geschal
332 was te horen overal.
333 Ieder zong naar eigen zin.
334 Mooie bloempjes stonden in
335 't groene gras, die ontloken,
336 zoet en fijn en lieflijk roken.
337 De lucht werd klaarder en heel hoog
338 spreidden breed en mooi hun loof
339 grote stoere rechte bomen.
340 De jongeling nu, hier gekomen
341 met zijn lief, dat hij begeerde,
342 zei: 'Geliefde, kijk hoe zeer de
343 bloemen bloeien, kom wij blijven
344 hier een poosje en bedrijven
345 't spel der minne met ons twee,
346 als je ermee bent tevree.'
347 Maar zij sprak: 'Denk jij, boer,
348 dat ik zo maar als een hoer

349 zou gaan liggen op de grond,
 350 alsof geen zelfrespect bestond!
 351 Was je edeler van aard
 352 dan had je mij die vraag bespaard.
 353 Och, 'k heb al geweldig spijt.
 354 Dat God je straffe voor dit feit.
 355 Ik wil zo iets nooit meer horen.
 356 Beter is het dat jouw oren
 357 luisteren hoe de vogels vrij
 358 en vrolijk zingen in de wei.
 359 Zo zal de tijd wel snel passeren.
 360 Als ik naast je zonder kleren
 361 in een bed lig, doe gerust
 362 alles wat je hart maar lust.
 363 Mijn hart is door verdriet gekweld
 364 om wat je mij hebt voorgesteld. +++

365 Hij zei: 'Mijn lief, wees niet meer kwaad;
 366 Vrouw Venus gaf mij deze raad.
 367 Spreek ik erover nog een keer
 368 dan moge God mij straffen zeer.'
 369 Ze zei: 'Dan kan ik je vergeven.
 370 Jij bent, van allen die hier leven
 371 in dit land, mijn liefste schat.
 372 Al had ik zekerheid gehad
 373 dat ik met mooie Absalon
 374 wel duizend jaren leven kon
 375 in weelde en in grote vreugd',
 376 dan had me dat niet zo verheugd.
 377 Liefste, 'k hou zoveel van jou.
 378 Dat ik je vergeten zou
 379 is niet mogelijk voor mij!
 380 Was ik in de hemel, jij
 381 op d'aarde, ik kwam naar jou
 382 zonder dat ik had berouw!
 383 - Ai, mijn God, laat ongewroken
 384 dat ik nonsens heb gesproken!
 385 Want geen vreugde is hier gelijk
 386 aan 't minste uit het hemelrijk;
 387 daar is alles zo volmaakt
 388 dat de ziel niets anders smaakt
 389 dan Gods minne, eeuwig groot.
 390 't Aardse leidt maar naar de dood.
 391 Zeker is hier niets te loven
 392 vergeleken bij daarboven.
 393 Wijs is wie de hemel mint. -
 394 Dwaas ben ik wel, want ik vind
 395 dat ik zondig leven moet
 396 om jou, mijn lieve jonker zoet.' +++

397 Aldus viel woord en wederwoord.

398 Door berg en dal trokken ze voort.
 399 Alles zeggen kan ik niet
 400 wat tussen beiden is geschied.
 401 En zo ging de reis maar voort
 402 tot ze kwamen bij de poort
 403 van een stad die mooi gelegen
 404 in een dal was, en ze kregen
 405 zin om daar te blijven leven.
 406 Zeven jaar was 't hen gegeven
 407 een schitterend bestaan te leiden
 408 met twee kinderen van hen beiden.
 409 Wanneer dan na die zeven jaren
 410 hun penningen verzwonden waren,
 411 verpandden zij om van te leven
 412 wat hun nog over was gebleven.
 413 Hun sieraden, kleren, paarden,
 414 verkochten ze voor de halve waarde.
 415 Dit was ook spoedig uitgegeven.
 416 Ze wisten niet waarvan te leven;
 417 nooit had zij geleerd te spinnen
 418 om ermee wat geld te winnen.
 419 Spijs en drank werd in die dagen
 420 toch zo duur, dat zij wel klagen
 421 moesten over 't hard bestaan
 422 dat vol zorgen was voortaan.
 423 Doch zij waren liever dood
 424 dan te bedelen om brood.
 425 En door armoede gedreven
 426 gingen zij gescheiden leven.
 427 De man verbrak het eerst zijn trouw.
 428 Hij liet ze daar in grote rouw.
 429 En naar zijn land keerde hij weer.
 430 Nooit zag zij hem nog een keer.
 431 Twee kinderen, mooi als de morgen,
 432 liet hij bij haar om voor te zorgen. +++

433 Zij sprak: 'Altijd heb 'k het meest
 434 dat dit gebeuren moest gevreesd.
 435 Mij rest kommer en verdriet.
 436 Hij op wie ik mij verliet,
 437 heeft mij in de steek gelaten.
 438 Maria, heilig bovenmate,
 439 bid voor mij en voor mijn kinderen,
 440 laat de honger ons niet hinderen.
 441 Ik ben toch een ellendig wijf;
 442 nu moet ik zowel ziel als lijf
 443 bevleken met veel zonden groot.
 444 Maria, help mij uit de nood!
 445 Zelfs al kon ik kleren spinnen,
 446 dan zou ik er niet mee winnen
 447 geld genoeg om brood te kopen.

448 Noodgedwongen moet ik lopen
 449 op het platteland, op 't veld;
 450 daar verdien ik dan wel geld
 451 met mijn lichaam; ik mag hopen
 452 dat ik zodoende brood kan kopen
 453 om 't mijn kinderen te geven.'
 454 Zo begon een zondig leven.
 455 Wat ik u vertel is waar,
 456 zij heeft zeker zeven jaar
 457 als publieke vrouw geleefd.
 458 Haar onkuise daden heeft
 459 ze immer vreselijk gevonden;
 460 want waarachtig, al die zonden
 461 werden erg met tegenzin
 462 bedreven voor maar klein gewin
 463 van geld; 't was echter voor het eten
 464 van haar kinderen. Och, vergeten
 465 wij maar 't kwaad zo groot en zwaar
 466 dat zij deed in veertien jaar!
 467 Doch nagelaten heeft ze niet,
 468 had ze kommer of verdriet,
 469 dagelijks te bidden trouw
 470 de getijden van Onze-Lieve-Vrouw.
 471 Ze bad ze om Maria te eren
 472 opdat zij haar zou bekeren,
 473 bevrijden van haar zonde-daden
 474 waar zij mee was overladen
 475 gedurende die veertien jaar.
 476 Ik zeg het u en het is waar:
 477 zeven jaar is ze gebleven
 478 met hem die haar heeft gegeven
 479 twee kinderen, tot hij haar liet
 480 in 't vreemde land, met veel verdriet.
 481 Dit alles hebt u al gehoord.
 482 Luister hoe ze leefde voort. +++

483 Na veertien jaren zondig leven
 484 heeft plotseling God haar gegeven
 485 in het hart berouw zo groot
 486 dat zij liever nog de dood
 487 met een zwaard had ondergaan
 488 dan zich verder te belaan
 489 met nog zonden als voorhenen.
 490 Dag en nacht kon ze wel wenen;
 491 haar ogen waren zelden droog.
 492 'Maria, Moeder Gods, heel hoog,
 493 bron van goedheid bovenmate,
 494 jij mag mij in de nood niet laten!
 495 Lieve Vrouw, al is het laat,
 496 ik heb zo'n spijt over het kwaad
 497 dat ik in mijn leven deed;

498 't is zo veel dat ik niet weet
499 met wie of waar het werd bedreven.
500 Wee, ik weet, door zo te leven
501 zal Gods oordeel mij wel schaden,
502 want ik ben met schuld beladen.
503 Alle zonden, zo van rijken
504 als van armen, zullen blijken;
505 de laatste dag zal zijn gewroken
506 wat niet in de biecht gesproken
507 werd en uitgeboet. Ik haat
508 tegenwoordig al het kwaad.
509 Maar ik ben bang en nooit meer blij.
510 Al droeg ik dagelijks een pij
511 van ruwe wol en stijve haren
512 en ik kroop er vele jaren
513 barrevoets mee van land tot land,
514 toch zou 'k nog niet uit de band
515 van mijn zonden zijn bevrijd.
516 Maria, Vrouw, vertroost, verblijd
517 me, jij, fontein van deugd;
518 jij hebt menigeen verheugd.
519 Zelfs Theofilus, die zo zwaar
520 gezondigd had en zich voorwaar
521 aan de duivel had gegeven,
522 zijn ziel, zijn lichaam, heel zijn leven,
523 verlost je toch ook wel van
524 de kwade machtige tiran.
525 Al moet ik nu ellendig leven
526 door al het kwaad dat 'k heb bedreven
527 zonder dat 't mij kon behagen,
528 Maria, weet, nu ik zo kom klagen,
529 dat ik tot jou steeds heb gebeden;
530 vergeef welwillend mijn verleden.
531 Want ik ben iemand die bedroefd
532 is en jouw hulp zo zeer behoeft.
533 Daarop mag ik wel vertrouwen
534 dat wie dagelijks jou, Vrouwe,
535 eren en eerbiedig groeten,
536 nooit van jou iets vrezen moeten.
537 Wie gaarne jouw gebeden lezen
538 mogen ervan zeker wezen
539 dat dit in hun voordeel is.
540 'k Weet dat ik me niet vergis.
541 Uitverkorene Bruid des Heren,
542 in Nazareth wou God je eren
543 toen de engel je daar heeft bezocht
544 en je een boodschap brengen mocht
545 die nooit een bode had gezegd.
546 Diezelfde woorden zijn je echt
547 zo welgevallig dat voorwaar
548 jij steeds met dank in 't hart ernaar

549 wil luisteren als ze iemand spreekt;
 550 en zelfs als hij vol zonden steekt,
 551 breng jij hem terug in Gods genade;
 552 dan zal je Zoon hem niet versmaden.’
 553 Met zo te bidden en te klagen
 554 kon ze uren vullen alle dagen.
 555 Ze nam een kind aan elke hand
 556 en trok ermee door heel het land
 557 al bedelend van stad tot stad,
 558 in armoe bitter groot totdat
 559 na lang, lang zwerven, op een dag
 560 ze plots haar klooster wederzag.
 561 Ze was er vroeger non geweest.
 562 En 's avonds klopte ze bedeesd
 563 aan bij een weduwe en bad
 564 of zij daar met haar kinderen wat
 565 kon rusten en er 's nachts mocht slapen.
 566 ‘Ik kan je, met je beide knapen,
 567 die al zo moe zijn, toch niet buiten
 568 laten,’ zei de vrouw, ‘rust uit en
 569 zit hier met je kinderen neer.
 570 'k Zal met je delen wat Ons Heer
 571 mij heeft gegeven, daar ik hou
 572 van d'allerzuivere Lieve Vrouw.’
 573 Dus bleef ze met haar kinderen daar
 574 en wilde informeren naar
 575 de gang van zaken in 't convent.
 576 Ze zei: ‘Mevrouw, is 't u bekend
 577 of dit een nonnenklooster is?’
 578 ‘O ja,’ was 't antwoord, ‘en gewis,
 579 het is zo prachtig, rijk en schoon;
 580 het spant wel overal de kroon.
 581 De nonnen in hun kloosterkleed
 582 zijn werkelijk deugzaam, en ik weet
 583 dat over hen er nooit een woord
 584 dat minder goed is werd gehoord.’ +++

585 Zij die daar met haar kinderen zat
 586 was heel verbaasd en zegde: ‘Wat?
 587 Ik hoorde in de laatste weken
 588 zoveel over een zuster spreken,
 589 de kosteres; ze is weggegaan
 590 uit 't klooster, zo heb ik verstaan.
 591 Hij die 't mij zegde loog toch niet.
 592 Het is voor veertien jaar geschied
 593 dat zij weggelopen is.
 594 Men heeft, na die gebeurtenis,
 595 niets meer vernomen over haar.’
 596 De weduwe, met kwaad gebaar,
 597 zei: ‘k Hoor niet gaarne zulke taal.
 598 Zwijg maar gauw met dit verhaal

599 of anders moet je uit mijn huis;
 600 wat jij vertelt is een groot abuïs!
 601 Die non is volle veertien jaar
 602 al kosteres; men kan van haar
 603 wel zeggen dat ze al die tijd
 604 haar plicht vervulde met veel vlijt,
 605 tenzij door ziekte of door pijn
 606 weerhouden, ze niet daar kon zijn.
 607 Wie niet zou zeggen alle goed
 608 van haar die heeft zo'n rein gemoed,
 609 gedraagt zich erger nog dan honden.
 610 Wie tussen Elbe en Gironde
 611 in alle kloosters komen zou,
 612 ontmoette zeker nooit een vrouw
 613 die heiliger en beter leeft.' +++

614 Na deze wondere woorden heeft
 615 de zondares meer willen weten.
 616 Ze vroeg: 'Mevrouw, zeg mij, hoe heetten
 617 dan haar moeder en haar vader?'
 618 Toen noemde zij hen bei te gader.
 619 Nu wist de zondares dat zij
 620 bedoeld werd. Tranen liet ze vrij
 621 over haar wangen 's nachts maar lopen.
 622 Ze zei: 'Ik kan alleen maar hopen
 623 dat mij helpt mijn groot berouw.
 624 Kom mij ter hulp, o Lieve Vrouw!
 625 Mijn zonden zijn mij toch zo leed.
 626 Zag ik een oven die zo heet
 627 was dat hij rood te gloeien stond
 628 en vlammen vlogen uit zijn mond,
 629 dan kroop 'k er gauw in zonder spijt
 630 als 'k van mijn zonden werd bevrijd.
 631 Mijn God, toch wil 'k op jou vertrouwen
 632 want als ik wanhoop zal 't mij rouwen.
 633 Ik hoop altijd op jouw genade
 634 al ben ik nog zo erg beladen
 635 met vele grote zware zonden
 636 dat angst en vrees mij haast verslonden.
 637 De zondaar ging niet meer verloren
 638 sinds op de wereld jij geboren
 639 werd, en in je aards bestaan
 640 de dood op 't kruis wou ondergaan.
 641 Want wie berouwvol tot je gaat,
 642 krijgt wel gena, al komt hij laat.
 643 Dit heeft men duidelijk gezien
 644 bij de ene zondaar die voordien
 645 rechts van jou gekruisigd hing.
 646 Die troost voor ons is niet gering
 647 dat je hem met liefde hebt begroet.
 648 Oprecht berouw maakt alles goed.

649 Dat weet ik zeker door je woord;
 650 aan 't kruis is toch van jou gehoord:
 651 “Mijn vriend, ik zeg je liefderijk,
 652 vandaag nog kom jij in mijn rijk.”
 653 Och, lieve Heer, het is wel waar
 654 dat Gisemast, de moordenaar,
 655 op 't laatst je om genade bad;
 656 nochtans gaf hij je geld noch schat,
 657 alleen berouwden hem zijn zonden.
 658 Jouw barmhartigheid doorgronden
 659 kan men zomin als men vermag
 660 de zee te ledigen in een dag
 661 en tot de bodem droog te leggen.
 662 Maria, ik mag waarlijk zeggen,
 663 Jouw genade is zo groot
 664 dat jij mij zeker niet verstoot.
 665 Toon mij jouw barmhartigheid;
 666 over mijn zonden heb 'k zo'n spijt!' +++

667 Terwijl zij zo lag in gebeden
 668 gleed de vaak in al haar leden
 669 tot ze eindelijk zachtjes sliep.
 670 Toen was 't alsof een stem haar riep
 671 die ze in haar droom heel duidelijk hoorde,
 672 en tot haar sprak ze deze woorden:
 673 ‘Mens, zo lang heb jij gekermd
 674 dat Maria zich ontfermd
 675 heeft over jou, schep nieuwe moed,
 676 ga het klooster in met spoed;
 677 je vindt dezelfde deuren open
 678 langs waar je eens bent weggelopen
 679 om te volgen 't liefdeslied
 680 van hem die je daarna verliet.
 681 Al je kleren liggen weer
 682 op het altaar als weleer:
 683 sluier, schoenen en habijt;
 684 kleed je aan als toentertijd.
 685 Dank Maria daarvoor zeer.
 686 Ga en neem de sleutels weer
 687 die je voor haar beeltenis hing,
 688 's nachts, toen jij uit 't klooster ging;
 689 ze wilde ze voor jou bewaren,
 690 zodat men al die veertien jaren
 691 je nooit een stonde heeft gemist.
 692 En niemand die er iets van wist!
 693 Maria is je beste vriend;
 694 ze heeft altijd voor jou gediend
 695 en jouw gedaante aangenomen.
 696 Zij die ten hemel opgenomen
 697 werd, heeft dat voor jou gedaan.
 698 Nu moet je in het klooster gaan.

699 Er is niemand in je bed.
700 God wil dat jij zo wordt gered. +++

701 Toen duurde het zo lang niet meer
702 tot ze ontwaakte. Ze zei: 'Heer,
703 Almachtige God, het kwade heeft
704 nu lang genoeg aan mij gekleefd;
705 de duivel bracht mij veel verdriet,
706 gedoog niet meer dat dit geschiedt.
707 Als ik nu terug in 't klooster ging
708 en men mij als dievegge ving,
709 dan trof mij schande in grotere mate
710 dan toen ik 't klooster heb verlaten.
711 'k Smeek je met aandrang, God, zo goed,
712 door je allerkostbaarst Bloed,
713 dat eens uit je zijde liep,
714 indien de stem die mij riep
715 zich liet horen, mij ten bate,
716 dat ze mij dan niet verlate.
717 'k Bid je dat ze nog een keer
718 en ten derden male weer-
719 kome; 'k zie dan wel daaraan
720 dat ik 't klooster in mag gaan.
721 Mijn God, indien je dit behaagt
722 loof ik jou en de heilige Maagd. +++

723 De volgende nacht, hoor nu maar,
724 drong die stem weer door tot haar,
725 terwijl ze sliep, en riep met aandrang:
726 'Mens, jij aarzelt veel te lang!
727 Ga toch weder in je klooster,
728 God zal helper zijn en trooster.
729 Doe toch wat de Maagd gebiedt!
730 Ik ben haar bode, twijfel niet!' ⁷
731 Nu de stem was weergekomen
732 en zij nogmaals had vernomen
733 in het klooster terug te gaan,
734 durfde zij het nog niet aan.
735 Een derde nacht verbeidt zij nog;
736 ze zei: 'Misschien is het bedrog
737 en stel ik mij zo maar wat voor.
738 Wellicht gaat morgen wel teloor
739 het kwade met zijn kracht en macht;
740 en, komt de duivel terug vannacht,
741 o Heer, verjaag dan dit gespuis,
742 doe hem vluchten uit dit huis
743 opdat hij mij geen leed aandoet.
744 Sta me bij, Maria zoet,
745 Jij zond de stem om mij te leren
746 dat ik in 't klooster weer moet keren.
747 Ik smeek je, Vrouwe uitverkoren,

748 dat ik die stem nog eens mag horen.' +++

749 Toen bleef zij wakker heel de nacht.
 750 In een groot licht, dat met Gods kracht
 751 verscheen, sprak dan de stem tot haar:
 752 'Wel ongegrond is jouw bezwaar
 753 tegen wat je hebt gehoord,
 754 want ik spreek Maria's woord.
 755 Wacht in geen geval te lang!
 756 Ga in 't klooster, wees niet bang.
 757 Je vindt de deuren openstaan,
 758 waar je wil kan je gaan.
 759 Jouw habijt vind je klaar-
 760 liggen op het altaar daar.'
 761 Toen de stem dit had gezegd
 762 kon de zondares maar slecht
 763 't schitteren van het licht verdragen.
 764 Ze zei: 't Zou zeker God mishagen,
 765 als ik niet luister naar die stem
 766 die zonder twijfel komt van Hem
 767 en van Maria, in een licht
 768 zo mooi, dat het mij wel verplicht
 769 te doen wat ze me liet verstaan.
 770 Ik wil terug naar 't klooster gaan.
 771 Ik zal het doen daar ik vertrouw
 772 op de hulp der Lieve Vrouw.
 773 Mijn beide kinderen en hun lot
 774 vertrouw 'k toe aan d'almachtige God;
 775 in zijn bescherming zijn ze goed.'
 776 Haar kleren trok ze uit met spoed
 777 om er haar kinderen mee te dekken
 778 zachtjes, om hen niet te wekken.
 779 Ze kuste ze beiden op hun mond
 780 en zegde: 'Kinderen, blij gezond.
 781 Ik laat je hier daar ik vertrouw
 782 op de hulp der Lieve Vrouw;
 783 Had mij Maria niet gered
 784 door haar voorspraak en gebed,
 785 ik liet jullie nooit alleen,
 786 om niets ter wereld ging 'k dan heen. +++

787 Naar het klooster ging ze weer,
 788 het hart vol pijn, en weende zeer.
 789 Toen ze in de boomgaard stond
 790 en ze de deur ontsloten vond
 791 ging ze zonder aarzelen binnen.
 792 'Dank, Maria, jou beminnen
 793 moet ik wel! Geve God
 794 dat alles meevalt nu in 't slot.'
 795 Overal heeft ze bevonden
 796 dat de deuren openstonden.

797 Toen is ze in de kerk getreden
798 en heeft zachtjes zo gebeden:
799 ‘Heer, ik bid je nu met vlijt,
800 help me weer in het habijt
801 dat ik daar voor veertien jaar
802 achterliet op het altaar
803 van Maria, op een nacht.’
804 Neen, dit is niet uitgedacht,
805 in alle ernst vertel ik dat:
806 de schoenen die ze vroeger had,
807 haar kap en sluier, vond ze weer
808 waar zij ze had gelegd weleer.
809 Ze trok alles aan met spoed
810 en ze zei: ‘O Heer, zo goed,
811 en Maria, reine Maagd,
812 jij hebt altijd God behaagd!
813 Uitverkoren bloem van deugd,
814 onbevlekt heb je in je jeugd
815 zonder pijn een Kind gedragen,
816 Heer is Hij van alle dagen,
817 en de Schepper van 't heelal.
818 Jij beschermt ons overal,
819 want jouw verlangens zijn voor God,
820 die je bemint, als een gebod.
821 Jij kan de Heer, onze broeder,
822 gebieden; jij bent toch zijn moeder.
823 En Hij mag jou zijn dochter noemen.
824 Hiervoor moet ik je wel roemen.
825 Wie met vertrouwen tot je gaat
826 krijgt wel gena, al komt hij laat.
827 Heb ik verdriet, of ben 'k in nood,
828 jouw hulp is immers altijd groot.
829 Jij deed verdwijnen al mijn pijn,
830 ik dank je dat ik blij kan zijn.’
831 Toen is ze opgestaan en zie,
832 de sleutels van de sacristie
833 zag ze waarlijk hangen daar
834 voor Maria op 't altaar.
835 Ze nam de sleutels en ging naar
836 het koor, waar vele lampjes klaar
837 te branden stonden in de hoeken.
838 Daarna zette zij de boeken
839 open op hun plaats gereed
840 zoals ze vroeger dikwijls deed.
841 Toen bad ze tot de Moeder-Maagd
842 en heeft om hulp en troost gevraagd
843 voor haar kinderen die ze liet
844 in 't huis der weduwe, met verdriet.
845 Intussen werd het middernacht
846 en twaalf slagen sneden zacht
847 de stilte tot een nieuwe tijd.

848 Dan luidde ze als indertijd
 849 de metten met zo'n vaste hand
 850 dat men 't hoorde te allen kant.
 851 Zij die sliepen in de zaal,
 852 boven, kwamen allemaal
 853 onverwijld, en niemand merkte
 854 dat zij weer in 't klooster werkte.
 855 Ze bleef er heel haar leven lang
 856 zonder schande en zonder dwang.
 857 Maria had haar al die tijd
 858 vervangen met barmhartigheid.
 859 Zo was de zondares bekeerd.
 860 Loof nu Maria, die men eert
 861 in heel de hemel; zij verlaat
 862 haar dienaars niet, al is het kwaad
 863 dat zij bedreven nog zo groot.
 864 Maria redt ze uit de nood. +++

865 De vrouw van wie ik heb verteld
 866 was weer non, zoals gemeld.
 867 Haar kinderen, die ze achterliet
 868 bij de weduwe, wil ik niet
 869 vergeten, daar ze in grote nood
 870 waren zonder geld of brood.
 871 Toen ze 's anderendaags opstonden
 872 en hun moeder niet meer vonden
 873 hadden ze groot verdriet en schreiden.
 874 De weduwe kreeg medelijden
 875 om hun grote droefenis.
 876 'Ik zal gaan naar de abdis,'
 877 zegde ze, 'met deze beide
 878 kinderen, zij zal hun lijden
 879 met Gods hulp wel doen verminderen.'
 880 Toen nam ze de beide kinderen
 881 en ging ermee naar het convent.
 882 Ze zei: 'Mevrouw, 'k maak u bekend
 883 dat deze wezen in grote mate
 884 ongelukkig zijn; verlaten
 885 door hun moeder, die verdween
 886 uit mijn huis vannacht; waarheen
 887 ze is gegaan, weet ik niet.
 888 Ze liet haar kinderen in 't verdriet.
 889 Ik zou hen helpen, wist ik hoe.'
 890 De abdis sprak haar toe:
 891 'Zorg goed voor hen, dat wil 'k je vragen,
 892 je zal het je echt niet beklagen;
 893 nu de kinderen bij je zijn,
 894 houd ze, want ze zijn nog klein.
 895 En stuur iemand alle dagen
 896 naar het klooster om te vragen
 897 goede drank voor hen en eten.

898 Ontbreekt hen iets, laat het me weten.⁷
 899 De vrouw was ermee ingenomen
 900 dat zo'n beslissing werd genomen.
 901 Ze nam de kinderen weer mee
 902 en zorgde goed voor alle twee.
 903 Hun moeder, die ze achterliet
 904 en nog gekweld werd door verdriet
 905 omdat haar kinderen voortaan
 906 alleen door 't leven moesten gaan,
 907 was heel gelukkig toen ze wist
 908 wat voor haar kinderen was beslist.
 909 Ze had voor hen geen kommer meer
 910 en vertrouwde op de Heer.
 911 Heilig was haar verder leven.
 912 Doch ze moest steeds zuchten, beven
 913 deed ze zelfs wanneer ze dacht
 914 aan haar zonden; dag en nacht
 915 woog in 't hart berouw zo zwaar
 916 over zonden die ze maar
 917 niemand durfde kenbaar maken.
 918 Hoe zou men haar gedrag dan laken! +++

919 Toen kwam daarna, zoals elk jaar
 920 een abt naar 't klooster om aldaar
 921 te onderzoeken of elke vrouw
 922 de kloosterregel wel getrouw
 923 had nageleefd, en of geen blaam
 924 verminderde hun goede faam.
 925 De dag dat hij gekomen was
 926 lag zij in het koor en las
 927 haar gebeden met veel smart,
 928 want tweestrijd woedde in haar hart.
 929 Ze werd bekoord met vrees voor schande,
 930 opdat zij haar velerhande
 931 zonden toch niet biechten zou.
 932 Toen ze verder bidden wou
 933 zag ze dat een jongeling
 934 in 't wit gekleed, naast haar ging,
 935 met in zijn arm een kindje klein
 936 dat gestorven scheen te zijn.
 937 De jongeling wierp op en neer
 938 een appel en hij ving hem weer
 939 voor 't kind en speelde steeds maar door.
 940 De zondares, geboeid daardoor,
 941 zei: 'Beste vriend, ben jij misschien
 942 een hemels wezen, en indien
 943 God je gezonden heeft, vertel
 944 mij, in Gods Naam, waarom dit spel?
 945 Verklaar het mij; je hebt geen gelijk
 946 wanneer je verder speelt, want kijk,
 947 het kind dat jij daar draagt is dood;

948 die mooie appel die zo rood
949 is, zal het kind geen vreugde geven.’
950 ‘Zeker, non, wat jij zoëven
951 zei is waar, ik weet het wel,
952 dit kindje merkt niets van mijn spel;
953 het is gestorven en hoort noch ziet.
954 Eveneens bemerkt God niet
955 dat jij bidt en vast alhier,
956 want het helpt je echt geen zier.
957 Al je moeite is verloren.
958 God kan je immers niet verhoren,
959 want je zonden zijn zo groot
960 dat de hemel je verstoot.
961 Daarom raad 'k je aan: ga gauw
962 naar de abt, met veel berouw,
963 belijd voor hem, die als een vader
964 is, je zonden altogader,
965 heel oprecht en zonder te liegen;
966 laat je niet meer door de duivel bedriegen.
967 De abt zal je wel vergeven
968 de zonden die je hebt bedreven.
969 Maar zie je van het biechten af,
970 vrees dan, helaas, Gods strenge straf!’
971 De jongeling ging dan verdwijnen;
972 hij zou niet meer aan haar verschijnen.
973 Wat hij zei heeft ze verstaan.
974 's Morgens is ze gauw gegaan
975 naar de abt om te smeken
976 of ze bij hem haar biecht kon spreken.
977 De abt, die wijs was en bemind,
978 antwoordde: ‘Dochter, dierbaar kind,
979 zeker wil ik luisteren naar
980 wat jij wil biechten, ben je klaar
981 om al je zonden te belijden?’
982 Toen ging ze zitten aan de zijde
983 van de abt; van haar leven
984 heeft ze elk detail gegeven.
985 Ze vertelde hoe de minne
986 haar indertijd bijna haar zinnen
987 deed verliezen, en hoe fel
988 ze werd bekoord, zodat ze snel
989 haar kloosterkleed op het altaar
990 der Lieve Vrouw liet liggen, daar.
991 Dan is ze met een man gebleven
992 die haar twee kinderen heeft gegeven.
993 Al het kwaad dat ze bedreven
994 had gedurende haar leven
995 heeft ze aan de abt verteld,
996 en niets bleef er onvermeld.
997 Toen dit gebiecht was altogader,
998 sprak de abt, de heilige vader:

999 'Dochter, ik zal je vergeven
 1000 de zonden die je hebt bedreven
 1001 en die jij nu hebt beleden.
 1002 Geprezen zij Gods Moeder heden
 1003 en altijd overal geloofd!
 1004 Toen legde hij haar de hand op 't hoofd;
 1005 en zo kreeg zij vergiffenis.
 1006 Hij zei: 'k Zal jouw belijdenis
 1007 in een sermoen op zulke wijze
 1008 kenbaar maken dat misprijzen
 1009 voor je kinderen en voor jou
 1010 uitgesloten is; het zou
 1011 jammer zijn als men niet wist
 1012 dat God dit wonder heel beslist
 1013 gedaan heeft, daar het Hem behaagt
 1014 te eren de heilige Moeder-Maagd.
 1015 Ik zal 't vertellen overal
 1016 waar ik kom, ik hoop dan zal
 1017 menig zondaar zich bekeren
 1018 Onze-Lieve-Vrouw ter ere.' +++

1019 Vooraleer naar huis te keren
 1020 heeft hij 't klooster willen leren
 1021 wat een hunner was geschied;
 1022 maar zij allen wisten niet
 1023 wie ze was; het bleef verzwegen.
 1024 De abt ging heen en gaf zijn zegen.
 1025 Hij nam de kinderen der non
 1026 en bracht ze groot zo goed het kon;
 1027 het grauw habijt zou hij hen bieden.
 1028 Ze werden beiden flinke lieden.
 1029 Hun moeder heette Beatrijs.
 1030 Loof nu allen God en prijs
 1031 ook Maria, door wier macht
 1032 dit mooi mirakel werd volbracht.
 1033 Zij hielp haar uit alle nood.
 1034 Wij bidden allen, klein en groot,
 1035 die dit mirakel horen lezen,
 1036 dat Maria altijd wezen
 1037 mag onze hulp in 't zoete dal
 1038 waar God het Oordeel spreken zal. Amen.